

[Arne Bjerregaard]

notere, at det er ganske klar tale. Hvis jeg igen får lov til at kigge tilbage på historien i mit eget område, Vendsyssel og Han herred, må jeg notere, at med disse landbrugsmæssige synspunkter må vi måske om føje år notere, at Han herred og Vendsyssel ejes af Kirsten Stallknechts ubeskattede formue, som det i sin tid var ejet af salig Stygge Krumpen. Hvad man så vil foretrække, kan en historisk betragtning måske afdække for den enkelte.

Landboforeningerne udtaler sig mere forsigtigt, men udtaler dog i en skrivelse sendt til de politiske partier den 13. marts 1984:

»Sammenlægningsgrænserne og samdriftsgrænserne bør smidiggøres, og arealgrænserne bør ajourføres.«

Her ønsker man dog klart selvejet fastholdt. Hvad landboforeningerne i øvrigt mener med deres udtalelse, står mig ganske uklart.

Husmændene fører derimod ganske klar tale. De ønsker under alle omstændigheder familiebruget bevaret. Jeg skal ikke lægge skjul på, at kristeligt folkeparti i princippet er enig med husmændene, men jeg må erkende, at den tekniske udvikling og kapitalomkostninger taler imod familiebruget i fremtiden.

Indledningsvis fremførte jeg, at spørgsmålet var, om vi politisk ville gøre noget eller ikke gøre noget, og lysende klart er det, at gør vi ikke noget, sejrer Tolvmandsforeningernes synspunkter. Ønsker vi ikke dette, kræver det en aktiv indsats fra politisk hold, en vis nytænkning og en væsentlig reduktion af de politiske og ideologiske spærrebomme.

Det fremføres ofte, at landbruget må leve uden særordninger. Landbruget må dele vilkår med de øvrige erhverv, siger man, bl.a. med hensyn til belåning. Men da landbruget er et særdeles kapitaltungt erhverv, er lige belåningsvilkår dårligere vilkår for landbruget end for andre erhverv. Jeg bemærker, at direktør i Kreditforeningen Danmark – Charles Jensen – i bladet Effektivt Landbrug, nr. 1, side 54, udtaler:

»Landbruget kan ikke betale rente på almindelige markedsvilkår.«

Hvad gør vi så? Da min tid er udløbet, skal jeg ikke svare herpå, men fremføre det under den næste debat.

Jeg vil gerne først sige tak til ordførerne for de udmærkede indlæg, der har været vedrørende vores rapport om landbrugets forhold.

Der er nogle ordførere – det gælder hr. Stavad og hr. Gade – der har bebrejdet mig, at der ikke var perspektiver i, ikke lå nogen politik i denne redegørelse. Det kan de selvfølgelig have noget ret i, men formålet med rapporten og formålet med redegørelsen fra min side var, at vi skulle prøve på over for folketingsrådet at få en dialog i gang, en debat om disse problemer. Ikke ud fra fastlagte retningslinjer; vi ville prøve noget andet, således at vi i fællesskab kunne finde ud af: hvad er egentlig perspektiverne, og hvordan skal vi løse de problemer, der er? Det er at betragte som et oplæg til aktiv medvirken i, hvordan vi løser de strukturændringer, der er på vej i landbruget, og hvilken placering landbruget skal have i det øvrige samfund, både kulturelt, valutamæssigt og beskæftigelsesmæssigt.

Hvis vi går ud fra 1977-betænkningen, som nogle ordførere har været inde på, så opstiller den nogle forudsætninger. Den siger, at det var fornuftigt med en 3 pct. stigning i produktionen, forudsat at der ikke skete ændringer, og at den økonomiske politik var tilpasset hertil. Jeg synes, den nye rapport siger ganske klart, at rapporten fra 1977 er rigtig ud fra sine forudsætninger, men de, der ikke skabte forudsætningerne, var regering og folketing.

Renten har været inde i billedet. Det er et punkt, der viser, hvor det går galt, og hvor voldsomt det går galt og ødelægger det i og for sig fornuftige perspektiv, der var i 1977-rapporten. Rentebelastningen steg fra 1978–79, hvor den var 4,7 mia kr., til 1981–82, hvor den var 8,4 mia kr. Bruttofaktorindkomsten steg i samme periode med 3,8 mia kr., men denne stigning i bruttofaktorindkomsten bliver næsten fuldstændig opslugt af rentebelastningen. Der er 100 mill. kr. tilbage, men da tallene ligger så tæt på hinanden, er der måske reelt tale om et minus. Det er her, fejlen begås. 1977-rapporten var rigtig nok, men fejlen begås i dette ting – selvfølgelig sammenlagt med, at der kom faktorer udefra, som medvirkede til det. Vi var ikke i stand til at forhindre, at disse faktorer kom til udtryk, som de gjorde. Resultatet var, kan jeg sige til VS' ordfører, at der var ca. 4.000

Landbrugsministeren (Niels Anker Kofoed):